

Handläggare
Annelie Hemström
Telefon: 0850803453**Till**
Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Stockholmsenkäten 2020

Redovisning av Stockholmsenkätens resultat 2020

Förslag till beslut

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd lägger redovisningen av Stockholmsenkäten 2020 till handlingarna.

Sammanfattning

Stockholmsenkäten genomförs vartannat år och är en enkätundersökning som riktar sig samtliga elever i Stockholms stad som går årskurs 9 och år 2 på gymnasiet. Stockholmsenkäten är en stadsövergripande undersökning om ungdomars levnadsvanor med 103 frågor som syftar till att kartlägga ungdomars drogvanor, psykisk hälsa, upplevelse av trygghet, tendenser till kriminalitet samt risk- och skyddsfaktorer. Enkäten syftar också till att ge lokala data om ungas livsvillkor som grund för det förebyggande arbetet.

Enkäten över staden som helhet visar att elever som uppger sig ha använt narkotika någon gång har ökat något sedan 2016 års mätning i alla grupper. Årets analyser visar också att tillgången till narkotika har ökat sett över hela staden.

Ungdomar i ytterstadsområden känner sig generellt mer otrygga än ungdomar i staden i stort. I likhet med övriga stadsdelar i staden rapporterar pojkar i Spånga-Tensta genomgående betydligt högre grad av upplevd trygghet i det egna bostadsområdet, jämfört med flickor, som har låga resultat.

Enkäten visar vidare att sammansatt index ”God psykisk hälsa” fortsätter att sjunka och ligger i 2020 års mätning på de lägsta nivåerna hittills och då framför allt bland elever i årskurs 9. Den psykiska hälsan är ojämnt fördelad mellan könen där flickor redovisar en sämre sammantagen psykisk hälsa. Denna tendens återspeglas också i Spånga-Tensta stadsdelsområde.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltningFagerstagatan 15
Box 4066
16304 Spånga
Växel 08-50803000
Fax
spanga-tensta@stockholm.se
stockholm.se

I Spånga-Tensta uppger de allra flesta elever i både åk 9 och gymnasiets år 2 att de inte använder tobak, båda grupperna redovisar högre siffror jämfört med staden. En hög andel av ungdomar i Spånga-Tensta uppger att de inte dricker alkohol precis som i föregående års mätningar.

Bakgrund

Stockholmsenkäten är en stadsövergripande undersökning om ungdomars levnadsvanor med 103 frågor som bland annat omfattar drogvanor, psykisk hälsa, trygghet, kriminalitet och risk- och skyddsfaktorer.

Enkäten genomförs vartannat år på uppdrag av socialförvaltningen och riktar sig till samtliga elever i Stockholms stad som går årskurs 9 och år 2 på gymnasiet. Enkäten är obligatorisk för kommunala skolor och frivillig att genomföra för friskolor. I Spånga-Tensta stadsdelsområde har endast kommunala skolor deltagit. Basen utgörs av de elever som bor i stadsdelsområdet.

Fem grundskolor och en gymnasieskola deltog i stadsdelsområdet Spånga-Tensta. I år deltog 384 elever från åk 9 samt 190 elever från åk 2 i Spånga-Tensta stadsdelsområde. Av de 384 eleverna i åk 9 var 206 pojkar och 161 flickor. För gymnasiets elever år 2 fördelade sig eleverna enligt följande; 94 pojkar och 87 flickor. Den sammanlagda svarsfrekvensen för grundskolorna var 85%, andel svarande på gymnasiet var 24%.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom staben.

Jämställdhetsanalys

Stockholmsenkäten visar på flera skillnader i svaren mellan flickor och pojkar. Framförallt utmärker sig flickor i både åk 9 och gymnasiets år 2 då de uttrycker större otrygghet i större utsträckning än pojkar. Utmärkande är också siffrorna för psykisk hälsa ur ett jämställdhetsperspektiv, där flickor i både åk 9 och år 2 redovisar än sämre psykisk hälsa än pojkar. Skillnader kopplade till kön återfinns också i övriga kategorier men dessa är svåra att ge signifikans baserat på ett måttillfälle då svarsfrekvensen är låg.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning

Fagerstagatan 15
Box 4066
16304 Spånga
Växel 08-50803000
Fax
spanga-tensta@stockholm.se
stockholm.se

Ärendet

Stockholmsenkäten redovisar sina resultat på stadsövergripande och nedbruten på stadsdelsområden. Resultaten kan jämföras med

övriga stadsdelar innevarande år, samt med stadsdelsområdets resultat från föregående års mätningar. Resultaten bör dock tolkas med stor försiktighet i förhållande till andra nämnders resultat då både urval och svarsfrekvens kan variera kraftigt mellan stadsdelarna. Samtidigt bör inte heller utvecklingen över tid på stadsdelsområdesnivå övertolkas. Detta då små svarsgrupper med låga antal kan resultera i stora procentuella förändringar trots små absoluta förändringar år från år. Enkäten kan ändå ge en uppfattning om hur olika normbrytande beteenden formas över tid samt fungera som grund för det förebyggande arbetet. Enkäten redovisas här utifrån temaområden kopplat till trygghet, missbruk, brott och psykisk hälsa.

Trygghet

Majoriteten av eleverna i staden som helhet uppger att de känner sig trygga när de går ut sent i området där de bor. Det är dock stora skillnader mellan flickors och pojkars upplevelse av otrygghet, där flickor upplever sig otrygga i högre utsträckning.

Ungdomar i Spånga-Tensta känner sig generellt mer otrygga än ungdomar i staden i stort. Likt staden rapporterar pojkar genomgående betydligt högre grad av upplevd trygghet i det egna bostadsområdet, jämfört med flickor. Bilden är splittrad gällande upplevelsen av trygghet mellan de två mätningssgrupperna. Såväl pojkar som flickor i åk 9 upplever sig något mindre trygga vid årets mätning, medan bilden är den motsatta för gymnasiet år 2; både flickor och pojkar rapporterar där en något ökad trygghet efter en nedgång föregående år 2018.

Tobak

Inom området tobakskonsumtion visar årets Stockolmsenkät en ökning i staden som helhet sedan den senaste mätningen 2018. Ökningen beror på att snusning har ökat i samtliga grupper, framförallt bland flickor i år 2 på gymnasiet.

I Spånga-Tensta uppger de allra flesta elever i både åk 9 och gymnasiet år 2 att de inte använder tobak, i båda grupperna fler jämfört med staden. Även om viss ökning gällande tobaksanvändande kan ses hos framförallt pojkar åk 9 kan den inte anses vara signifikant efter endast en mätning på grund av det låga svarsantalet.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning

Fagerstagatan 15
Box 4066
16304 Spånga
Växel 08-50803000
Fax
spanga-tensta@stockholm.se
stockholm.se

Vad gäller snusning så följer Spånga-Tensta stadens utveckling med en uppåtgående kurva både för flickor och pojkar i båda årskurserna. Även här bör resultatet tolkas med försiktighet.

Korsjämförelser som genomförts av socialförvaltningen på stadens siffror visar att andelen som har testat narkotika är klart högre bland de som röker dagligen eller ibland jämfört med de som inte röker (signifikant samband). Detta gäller både för elever i åk 9 och gymnasiets år 2.

Alkohol

Andelen elever i staden som helhet som dricker alkohol har ökat något bland elever i årskurs 9 men ligger kvar på samma nivå bland elever i år 2 på gymnasiet sedan 2016 års mätning. Sett över tid är den övergripande utvecklingen dock att storkonsumtionen har minskat under 2000-talet.

Andelen ungdomar i åk 9 som inte dricker alkohol i Spånga-Tensta ligger på en hög nivå precis som föregående år. Spånga-Tensta ligger strax över stadens snitt gällande ungdomar som inte dricker alkohol i åk 9. Andelen elever i gymnasiets år 2 som uppger att de inte dricker alkohol är fortsatt högre än jämfört med staden, även om siffrorna för flickor år 2 gått ned sedan 2016; det vill säga fler flickor år 2 uppger att de har druckit alkohol än tidigare år.

Socialförvaltningen redovisar samma signifikanta samband mellan användning och alkohol och narkotika som ovan för tobak.

Narkotika

Gruppen elever, sett över hela staden, som uppger sig ha använt narkotika någon gång har ökat något sedan 2016 års mätning och då framförallt bland både pojkar och flickor i årskurs 9 och bland flickor i år 2 på gymnasiet.

Denna ökning kan också ses inom Spånga-Tenstas åk 9 sedan 2016 men är i reella tal marginell då svarsunderlaget är litet. I gymnasiets år 2 syns en tydligare ökning sedan 2016, även om flickor ligger under stadens värden (16,3% jämfört med staden 26,9%). Pojkar i år 2 ligger strax över stadens siffror (34,8% jämfört med 32,1%) Även här är de reella talen låga vilket gör att svaren ska tolkas med försiktighet.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning

Fagerstagatan 15
Box 4066
16304 Spånga
Växel 08-50803000
Fax
spanga-tensta@stockholm.se
stockholm.se

Årets analyser från stadens som helhet visar att tillgången på narkotika har ökat. Fler elever i åk 9 uppger att de har haft möjligheten att prova, så även i Spånga-Tensta. I gymnasiets år 2 ser bilden liknande ut för staden medan den i Spånga-Tensta är något splittrad; andelen elever som uttrycker att de haft möjlighet

att prova narkotika är lägre än i staden och har bland pojkar även sjunkit; dock inga signifikanta förändringar.

Vanligaste sättet att få möjlighet att prova narkotika är både i staden som helhet och inom Spånga-Tensta att bli bjuden av kamrater, oavsett årskurs.

De flesta i åk 9 i Spånga-Tensta, 90%, har svarat nej på frågan om de någon gång använt narkotika. För gymnasiets år 2 är siffrorna lägre, det vill säga att större antal elever uppger att de någon gång använt narkotika. 35% av pojkar i år 2 uppger att de någon gång provat narkotika (strax över stadens värde). För flickor är motsvarande siffra 16 % (under stadens värde).

Av dessa som säger sig använt narkotika så har majoriteten använt cannabis (hasch, marijuana).

Spel och problem med sitt spelande

Årets mätning visar på ett minskade spelande om pengar över tid (sedan 2006) i staden bland elever både i årskurs 9 och i år 2 på gymnasiet.

Dock pekar årets siffror uppåt för pojkar i båda mätgrupperna, det vill säga i år redovisar pojkar ett ökat spelande. Eftersom det rör sig om en endast ett mättillfälle och små reella tal bör därför detta inte övertolkas.

Noteras bör att frågan angående spel har ändrats sedan föregående år. Dels har begreppet spel utvidgats till att också innefatta exempelvis vadslagning, dels har svarsalternativen utökats till att förtydliga spel såväl online som på annat sätt. Detta kan påverka resultaten.

Elever som upplever att deras spelande medfört problematiska konsekvenser har dock ökat. Ökningen är störst bland flickor, både i årskurs 9 och år 2 på gymnasiet.

På grund av för få svarande redovisar enkäten inga siffror kring elever i år 2 i Spånga-Tensta som upplevt problem av sitt spelande. Elever i åk 9 i Spånga-Tensta följer i stort sett stadens siffror; 36% av pojkarna, 29% av flickorna uppger att de upplevt problem av sitt spelande.

Brott

Nivåerna av den självrapporterade brottsligheten är i stort sett oförändrade mellan 2018 och 2020 års mätningar gällande staden

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning

Fagerstagatan 15
Box 4066
16304 Spånga
Växel 08-50803000
Fax
spanga-tensta@stockholm.se
stockholm.se

som helhet. Över tid syns tydliga könsskillnader där pojkar i dubbelt så stor utsträckning rapporterar att de använt hot eller våld.

Andelen elever i Spånga-Tensta som rapporterar att de inte burit vapen de senaste 12 månaderna är fortsatt hög och följer i stort sett stadens kurvor i både åk 9 och år 2.

Andelen elever som inte utsatts för hot och våld minskade mellan mätningarna både bland elever i årskurs 9 och år 2 på gymnasiet. Detta gäller både i staden i stort samt i Spånga-Tensta stadsdelsområde. Elever som svarat jakande på frågorna har du blivit misshandlad/allvarligt hotad under de senaste 12 månaderna har alltså ökat något. De reella talen är dock så små att detta resultat inte kan anses signifikant baserat på en mätning.

Psykisk hälsa

I 2020 års mätning syns en fortsatt negativ utveckling bland unga beträffande psykisk ohälsa. Flickor i både årskurs 9 och år 2 på gymnasiet uppger att de känner sig deppiga utan att veta varför i mycket högre utsträckning än pojkar. Sammansatt index ”God psykisk hälsa” fortsätter att sjunka och ligger i 2020 års mätning på de lägsta nivåerna hittills och då framför allt bland elever i årskurs 9.

Flickor i Spånga-Tensta gymnasiet år 2 samt åk 9 har också de en lägre grad av god psykisk hälsa än pojkar, och följer stadens siffror. Sammansatt index ”God psykisk hälsa” fortsätter att sjunka även i Spånga-Tensta

Synpunkter och förslag

Stadsdelsförvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden lägger redovisningen av Stockholmsenkäten 2020 till handlingarna.

Toni Mellblom
Stadsdelsdirektör

Victoria Callenmark
Biträdande stadsdelsdirektör

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning

Fagerstagatan 15
Box 4066
16304 Spånga
Växel 08-50803000
Fax
spanga-tensta@stockholm.se
stockholm.se

Bilagor

1. Stockholmsenkäten 2020 – Stadsdelsområde Spånga-Tensta Grundskolan åk 9 – ett urval av resultat
2. Stockholmsenkäten 2020 – Stadsdelsområde Spånga-Tensta Gymnasiet år 2 – ett urval av resultat

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Toni Mellblom, Stadsdelsdirektör	2020-12-04
Victoria Callenmark, Bitr. avdelningchef	2020-12-04